

Državni izpitni center

P 1 6 1 A 1 0 1 1 3

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Ponedeljek, 30. maj 2016

POKLICNA MATURA

Moderirana različica

IZPITNA POLA 1

Splošna navodila

- Kadar kandidat dopolnjuje poved, mora biti odgovor vsebinsko, slovnično in pravopisno pravilen (npr. nal. 1).
- Pri nalogah, pri katerih mora kandidat podčrtati, prečrtati ali obkrožiti odgovor, upoštevamo pravilnost odgovora, tudi če je oznaka drugačna (npr. nal. 8).
- Kadar pričakujemo odgovor ali rešitev v povedi, lahko kandidat dobi točko za jezikovno pravilnost le, če je poved pomensko ustrezna (npr. nal. 5).
- Pri nalogah izbimnega tipa lahko kandidat obkroži samo eno črko, če v navodilih ni določeno drugače. Če obkroži več črk, se naloga točkuje z 0 točkami (npr. nal. 7).

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
1	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Peter Kolšek ♦ Delu/časopisu Delo/dnevniku Delo 		2 pravilni rešitvi = 1
	1	♦ film Čefurji raus!		Nepravilno: ocena filma (Čefurji raus!).
	1	po smislu, npr., ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ prikazuje prizor iz filma ♦ predstavlja fante, ki nastopajo v filmu ♦ prikazuje igralce/čefurje v filmu 	♦ prikazuje fantovsko četverico/štiri prijatelje čefurje	
Skupaj	3			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
2	1	♦ Kultura		
	2	po smislu, npr., ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Filmi so kot umetniška dela uvrščeni v kulturo. ♦ Besedilo govori o filmu. Filmska umetnost spada v kulturo. ♦ Besedilo je bilo objavljeno v rubriki Kultura, ker je njegova tema film. Film pa uvrščamo v kulturo. ♦ To spada v rubriko Kultura, ker je kinematografija tudi neke vrste kultura. 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Besedilo je bilo objavljeno v rubriki Kultura, ker je ocena filma. ♦ Tudi film spada v kulturo. 	1 za pomensko ustreznost povedi 1 za jezikovno pravilnost povedi Nepravilno: Ker film govori o kulturi čefurjev/priseljencev iz nekdanje Jugoslavije. / Ker je tema filma povezana s kulturo.
Skupaj	3			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
3	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ DA ♦ DA ♦ DA ♦ NE 		4 pravilne rešitve = 2 3, 2 pravilni rešitvi = 1

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
4	4	<p>po smislu, npr., ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Marko je predstavnik priseljencev iz Bosne, živi na Fužinah v patriarhalni družini, v kateri ima oče glavno vlogo. V prostem času igra košarko in se druží s fanti iz blokovskega naselja. ♦ Marko je glavni predstavnik priseljencev iz nekdanje Jugoslavije. Živi v družini, v kateri si nasprotujeta patriarhalna logika in njegov individualizem. V prostem času je treniral košarko, vendar je prenehal, ker se je sprl s trenerjem. ♦ Marko živi v družini, v kateri ima glavno besedo oče, in je glavni predstavnik druge, deloma tudi tretje generacije priseljencev. V prostem času igra košarko in se druží s prijatelji, ki so vsi »čefurjki«. 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Marko je glavni predstavnik priseljencev. Oče želi imeti glavno besedo, sam pa se temu upira. Konflikt z očetom se zaostri, ko Marko preneha trenirati košarko. 	<p>3 za navedbo 3 podatkov:</p> <ul style="list-style-type: none"> – družbeni položaj – družinski položaj – prostčasne dejavnosti <p>2 za navedbo 2 podatkov</p> <p>1 za navedbo 1 podatka</p> <p>Primer z navedbo 2 podatkov:</p> <p>Marko je kot nekakšen vodja mladih fužinskih čefurjev. Rad igra košarko, toda zaradi spora s trenerjem preneha trenirati. To očeta močno razjezi.</p> <p>Primer z navedbo 1 podatka:</p> <p>Pisatelj je Marka predstavil kot fanta, ki je moral ravnati po očetovih načelih. Ker ga je polomil, je bil za to kaznovan in se je moral vrniti v Bosno. Družina je patriarhalna, saj ima glavno besedo oče.</p> <p>1 za jezikovno pravilnost povedi</p> <p>Če kandidat ni pisal v smiselno povezanih povedih, ne dobi točke za jezikovno pravilnost.</p>

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
5	2	<p>po smislu, npr., ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Roman (Čefurji raus!) je bil večja uspešnica kot film. ♦ Avtor je sporočil, da je pred filmom izšel istoimenski roman, ki je postal prava uspešnica, film pa ni bil deležen takšnega uspeha. ♦ Avtor je bralcem s to trditvijo sporočil, da je knjižna različica boljša, ker jo film le posnema in pri tem izpusti oziroma spremeni nekatere dele. 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Roman Čefurji raus! je bil uspešnica. ♦ Knjiga je bila zelo uspešna. 	<p>1 za pomensko ustreznost povedi</p> <p>1 za jezikovno pravilnost povedi</p>

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
6.1	2	<p>Pohvala</p> <p>po smislu, npr., ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Zaključni prizor je v filmu boljši kot v knjigi. ♦ Zdi se, da je ta del filma edini, v katerem je slika prikazala premoč nad literaturo. ♦ prikaz metanja na koš na koncu filma <p>po smislu, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Film je narejen tekoče, dinamično (brez praznih pogovornih ali »meditativnih« mest). 	<p>Pomanjkljivost:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Režiser je poznonajstniške literarne junake postaral – spremenil jih je v vsaj pet let starejše mladeniče. ♦ Ni si mogel privoščiti, da bi posnel vse epizode iz romana. 	<p>3 pravilne rešitve = 2 2, 1 pravilna rešitev = 1</p> <p>Nepravilno (pohvala): premoč nad literaturo / Jezik je nov in osupljivo udaren. / Ta jezik je imel moč.</p> <p>Nepravilno (pomanjkljivost): sočne epizode iz romana.</p>
6.2	1	<p>po smislu, npr., ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ z zvezdicami / s simboli / s številom zvezdic ♦ s številko / številčno (1–5) 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ s števniki 	
Skupaj	3			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
7	1	♦ B		

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
8.1	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ razodeva ♦ predvsem fisto, kar se mu zdi zanimivo 		1 za obe podčrtavi
8.2	1	♦ kritika		
Skupaj	2			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
9.1	1	♦ A		
9.2	2	♦ NE ♦ NE ♦ DA ♦ DA		4 pravilne rešitve = 2 3, 2 pravilni rešitvi = 1
9.3	2	po smislu, npr.: ♦ družine, v katerih oče izgublja vlogo družinskega poglavarja	♦ tiste, v katerih ne odloča več samo oče ♦ tiste, v katerih so glavni očetje, ampak izgubljajo veljavo pri odločanju ♦ družine, v katerih oče nima več glavne/zadnje besede	1 za ustrezno razlago 1 za jezikovno pravilnost povedi Nepravilno: družine, v katerih so družinski poglavarji očetje.
Skupaj	5			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
10.1	1	♦ čefurstvu ♦ čefurijada	♦ čefurstvo	1 za obe pravilni rešitvi
10.2	1	♦ samostalniška beseda	♦ samostalnik	
10.3	1	♦ A		
Skupaj	3			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
11	2	po smislu, npr., ena od: ♦ Film ne idealizira štirih fantov, ki posedajo med bloki. ♦ Film ne idealizira štirih fantov, ki večino časa preživijo med bloki.	♦ Film ne idealizira družbe štirih fantov med bloki / fantovskega druženja med bloki / fantovske družbe, ki nič ne dela / med bloki umeščene fantovske četverice.	1 za pomensko ustreznost povedi 1 za jezikovno pravilnost povedi

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
12	1	po smislu, npr., ena od: ♦ Ekranizacija je filmska upodobitev literarnega dela. ♦ O ekranizaciji govorimo, kadar je film posnet po knjižni predlogi/knjigi. ♦ To pomeni, da je bila zapisana zgodba posneta. ♦ Literarno besedilo, pretvorjeno v film. ♦ prenos romana na filmsko platno		

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
13	3	<ul style="list-style-type: none"> ♦ 3 ♦ 5 ♦ 4 ♦ 1 ♦ 2 		<p>Dodatna navodila</p> <p>5 pravih rešitev = 3 4 pravih rešitev = 2 3, 2 pravih rešitvi = 1</p>
Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
14	3	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Goranom Vojnovičem ♦ Marku ♦ Adiju ♦ Dejanu ♦ Fužinah ♦ dvema desetletjema 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Goranom Vojnovičem 	<p>Dodatna navodila</p> <p>6 pravih rešitev = 3 5, 4 pravilne rešitve = 2 3, 2 pravilni rešitvi = 1</p>
Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
15	1	<p>po smislu, npr., ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ zaradi udarne zgodbe ♦ zaradi moči jezika ♦ zaradi jezika, ki je imel moč 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ zaradi udarne zgodbe ♦ zaradi (uspeha/izida) romana 	<p>Nepravilno:</p> <p>zaradi tega filma.</p> <p>Če je kandidat pred vstavljeno besedno zvezo napisal vejico, odgovor ni pravilen.</p> <p>Upoštevamo tudi odgovore v obliki stavkov, vendar samo, če je kandidat pred odvisnikom napisal vejico, npr. (Beseda čefur je izgubila slabšalen pomen), ker je jezik nov in osupljivo udaren / ker je priseljencev veliko in smo jih sprejeli / ker so v romanu čefurji prikazani kot vsi ostali / zato ker je svoje delo opravil roman.</p>
1		<p>po smislu, npr., ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ fužinsko čefurstvo in njegovo slovensko recepcijo ♦ fužinsko sociokulturno okolje ♦ življenje čefurjev / (fužinske) čefurje ♦ čefursko problematiko ♦ skupino mladeničev, ki so potomci priseljencev iz nekdanje Jugoslavije in živijo na Fužinah 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ priseljence iz nekdanje Jugoslavije ♦ življenje na Fužinah ♦ fantovsko četverico ♦ Markovo življenjsko zgodbo / Markovo življenje na Fužinah ♦ Markovo družino in njegove prijatelje 	
Skupaj	2			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
16.1	1	♦ prilastkov odvisnik		
16.2	2	♦ Režiser Vojnović je iz svojih literarnih junakov naredil vsaj pet let starejše mladeniče.	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Režiser Vojnović je iz svojih literarnih junakov naredil pet let starejše mladeniče. ♦ Režiser Vojnović je iz svojih literarnih junakov naredil mladeniče, starejše vsaj pet let. 	<p>1 za pravilno pretvorbo povedi 1 za jezikovno pravilnost povedi</p> <p>Upošteevamo tudi drugačen besedni red.</p> <p>Nepravilno: Režiser Vojnović je svoje literarne junake naredil vsaj pet let starejše.</p>
Skupaj	3			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
17.1	1	♦ gledalcev/gledalce/gledalci		
	1	♦ film		
17.2	1	♦ njegov		
Skupaj	3			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
18	1	♦ B		

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
19	2	♦ Roman <i>Čefurji raus!</i> je izšel leta 2008 in je bil velika bralska uspešnica. Pisatelj je zanj prejel nagrado kresnik, ki jo podeljuje časopis [D]elo za roman leta. Avtorja uspešnice so povabili na [P]oljsko, in sicer je obiskal tri univerze, na katerih se poučuje [s]lovensčina: v [K]rakovu, [K]latovicah in [V]aršavi.		<p>brez napak = 2 1, 2 napaki = 1</p> <p>Upošteevamo tudi na novo narejene napake.</p>

Naloga 20	Točke Rešitev	Dodatna navodila
Zgradba	2	<p>♦ naslov sporočevalca in naslovnika, kraj in datum pisanja</p> <p>2 = pravilna, popolna in smiselna navedba podatkov o sporočevalcu, naslovniku ter o kraju in datumu sporočanja 1 = do dve manjši nepravilnosti ob smiselni navedbi podatkov o sporočevalcu, naslovniku ter o kraju in datumu sporočanja (npr. naveden je samo datum / kraj in datum sta napisana vzporedno z naslovom naslovnika / zamenjava kraja in datuma) 0 = manjkajo podatki o sporočevalcu ali o naslovniku ali o kraju in datumu sporočanja / podatki o sporočevalcu in naslovniku so na napačnih mestih</p>
	1	<p>♦ poimenovanje besedilne vrste in ustrezen nagovor</p> <p>1 za obe prvini</p>
Vsebina	1	<p>♦ (vljudnostni zaključek in) pozdrav ter podpis z navedbo vloge sporočevalca (če ta še ni izražena v naslovu sporočevalca ali jedrnem delu)</p> <p>1 za obe prvini</p>
	2	<p>♦ izrek zahvale z navedbo obeh razlogov za zahvalo:</p> <ul style="list-style-type: none"> – obisk/predstavitve dela – darilo <p>2 navedbi = 2 točki 1 navedba = 1 točka</p>
Jezikovna pravilnost in slogovna ustreznost	2	<p>♦ navedba okoliščin dogodka, utemeljitev zahvale:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ob kateri priložnosti (literarni večer) / (kdaj in) kje je bil dogodek, kdo ga je pripravil – o čem je govoril gost / kaj menijo dijaki o njegovi predstavitvi ali o njegovem delu / kako so doživeli srečanje z njim / kakšen utrinek s prireditve – kaj pomenita darilo in obisk za šolo/dijake <p>3, 2 navedbi = 2 točki 1 navedba = 1 točka</p>
	2	<p>♦ jezikovna pravilnost</p> <p>2 napaki = – 1 točka, do 0 točk</p> <p>♦ slogovna ustreznost</p> <p>Za vsako vrsto slogovne neustreznosti odštejemo 1 točko, do 0 točk.</p> <p>– resničnost in smiselnost podatkov v skladu z navodili (primer neustreznosti: <i>v sklopu literarnih večerov na AGRFT / zahvaljujemo se AGRFT</i>)</p> <p>– brez ponavljajočih besed/besednih zvez</p> <p>– brez zastranitvev</p> <p>– prevladujoča objektivnost (primeri neustreznosti: <i>Spoštovani g. Gorani! / Dragi Gorani! / Pozdravljeni!</i>)</p> <p>Jezikovno pravilnost in slogovno ustreznost vrednotimo samo, če je kandidat za vsebino dobil vsaj 2 točki.</p>
Skupaj	12	

1. primer

Matej Murn
Srednja ekonomska šola Ljubljana
Roška c. 2
1000 Ljubljana

Ljubljana, 30. 5. 2016

Goran Vojnović
Akademija za gledališče, radio, film in televizijo
Trubarjeva ul. 3
1000 Ljubljana

ZAHVALA

Spoštovani gospod Vojnović!

Kot predsednik Dijaške skupnosti Srednje ekonomske šole Ljubljana se Vam zahvaljujem za predstavitev Vašega dela in za podarjene knjige Čefurji raus!, ki bodo obogatile našo knjižnico.

Veseli smo, da ste bili gost literarnega večera na naši šoli. Srečanje z Vami nam ostaja v zelo lepem spominu. Predvsem ste nam odstrli nov pogled na to, kako pomembno je spoštovati drug drugega ne glede na kulturno in nacionalno različnost.

Z veseljem Vas pričakujemo še kdaj in Vam želimo veliko ustvarjalnega navdiha.

Lep pozdrav

Matej Murn

2. primer

Nada Murn
Srednja ekonomska šola Ljubljana
Roška c. 2
1000 Ljubljana

Ljubljana, 30. 5. 2016

Goran Vojnović
Akademija za gledališče, radio, film in televizijo
Trubarjeva ul. 3
1000 Ljubljana

Zahvala

Spoštovani g. Vojnović,

v petek, 27. 5. 2016, ste bili gost našega literarnega večera. S predstavitvijo svojega dela ste nas navdušili. Iskreno se Vam zahvaljujem za obisk na naši šoli in za podarjene izvode Vaše literarne uspešnice.

Po srečanju z Vami bolje razumemo čefursko kulturo in z manj predsodki sprejemamo drugačnost v našem okolju. Knjige pa bodo obogatile šolsko knjižnico in bodo dragoceno branje za naše dijake.

Želim Vam uspešno delo in Vas lepo pozdravljam.

Nada Murn,
predsednica Dijaške skupnosti SEŠ

IZPITNA POLA 2

1. Vodena interpretacija: Rudi Podržaj, Simonove priče (odlomek), Za hrbtom

Primeri v moderiranem točkovniku so ilustrativni – v kandidatovi interpretaciji ocenimo kot ustrezne vse zapise, ki navedenim primerom ustrezajo po taksonomski stopnji zahtevnosti.

Opredelitev odlomka glede na književno zvrst (Znanje in razumevanje)

Točke	Merila	Primer
2	Ni opredelitive. Opredelitev je napačna.	Besedilo je drama.
1	Zvrst je poimenovana.	Odlomek je iz pripovednega besedila. / Odlomek je dramski.
2	Zvrst je poimenovana, navedena je tudi značilnost zvrsti v odlomku.	Odlomek je iz pripovednega besedila. V njem je izrazit dvogovor, značilen za dramatiko.

Povzetek odlomka (Znanje in razumevanje)

Točke	Merila	Primer
4	Ni povzetka, ni obnove.	
1	Obnova odlomka z vsebinsko napako.	
2	Obnova odlomka brez vsebinske napake. Povzetek odlomka z vsebinsko napako.	Oče in mati se pripravata o dogodkih iz preteklosti in o sinovi izbiri poklica. Simon ju opozori, da vse ve, a prepri se nadaljuje. Ničče od njiju ne popusti.
3	V povzetek niso vključeni vsi glavni motivi odlomka.	V pogovoru pravi Simonov oče svoji ženi, da sinu ne bo dovolil postati kmet. Očita ji, da so se dogovarjali za njegovim hrbtom.
4	Povzetek odlomka brez vsebinske napake.	V odlomku se Simonova oče in mati pripravata o sinovi poklicni prihodnosti. Oče je zadnji v družini izvedel, da namerava sin postati kmet, in zatrjuje, da tega ne bo dovolil. Mati mu pove, da je že vse dogovorjeno in da nikogar ne zanima njegovo dovoljenje.

Materino sprejemanje sinove odločitve (Razčlemba in razlaga)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Razlage ni. Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.	Mati se je sinovi odločitvi posmehovala.
1	Razlaga je skopa/površna/nejasna. Parafraziran je ustrezen del odlomka.	Mati meni, da bo sin dober kmet, ker ima rad zemljo, te pa je veliko. Sinove odločitve je vesela. Zadovoljna je, da se je njen sin odločil za kmeta in da mu je stari ponudil kmetijo v Suhi krajini, kjer je zemlje, kolikor hočeš.
2	Razlaga je jasna, natančna.	Materi je sinova odločitev všeč, zato jo zagovarja. Na začetku odlomka vidimo, da se ji poklic z visoko izobrazbo ne zdi vreden več kot kmečki. Misli, da bo sin dobro gospodaril, ker je takoj sprejel dedovo ponudbo in ker bo imel dovolj zemlje.

Očetovo sprejemanje sinove odločitve (Razčlemba in razlaga)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Razlage ni. Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.	Oče sina podpira. Petnajst let mu je obračal hrbet, zdaj pa mu pomaga pri pomembnih odločitvah.
1	Razlaga je skopa/površna/nejasna. Parafraziran je ustrezen del odlomka.	Z odločitvijo se ne strinja, ker bi rad, da bi njegov sin pridobil dobro izobrazbo in s tem večjo plačo. Zelo je razburjen. Pravi, da ne bo dovolil, da bi bil njegov sin pri devetnajstih kmet brez zemlje. Ženo zmerja, ker Simona podpira. Reče ji, naj za trenutek neha biti taka ...
2	Razlaga je jasna, natančna.	Oče meni, da kmetovanje ni poklic za njegovega sina in da pri devetnajstih njegov otrok ne bo imel zemlje. Prepričan je, da sta odločitev za ta poklic in ženina podpora za Simona škodljivi, zato ženo vpraša, ali res sovraži svojega otroka. V pogovoru z njo je zelo žaljiv. Prizadet pa je tudi zato, ker je zadnji izvedel za družinski dogovor.

Očetovo spoznanje o družini (Razčlemba in razlaga)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Razlage ni. Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.	Spozna, da je družina škodovala Simonu in da ga ne spoštuje.
1	Razlaga je skopa/površna/nejasna. Parafraziran je ustrezen del odlomka.	Očetovo spoznanje o družini je povezano s sinovo odločitvijo. To je spoznanje o odnosu družinskih članov do njega. Ugotovi, da niso iskreni. Zaradi sinove odločitve in občutka, da ga je družina izdala, je na očeta padla hladna senca, osuplost. Njegovo spoznanje je boleče.

2	Razlaga je jasna, natančna.	Oče v tem pogovoru o Simonovi odločitvi spozna, da ni bil »glava družine«. O pomembnih stvareh so odločali drugi brez njegove vednosti. Prizadet je, ker so se dogovarjali in dogovorili za njegovim hrbtom.
---	-----------------------------	--

Citirana poved (Predstavitev dejstev in stališč)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Citata ni. Citat ni smiselno povezan z razlago.	»Tudi ti se nisi upirala, kajneda?!«
1	Citat ni natančno v skladu z navodilom, a je smiselno povezan z razlago. Namesto citata je opisan primer.	»Za najinega sina gre.« / »Ne bom dovolil.« »Nisem držal vajeti družine v rokah. Drugi so jih držali zame in jaz tega nisem niti vedel.« »A tako ... Vi to takole za mojim hrbtom?!«
2	Citat je natančno v skladu z razlago/navodilom.	»Vi to takole za mojim hrbtom?!« »Nisem držal vajeti družine v rokah.«

Povzetek ugotovitev o dogajanju v odlomku (Sinteza in vrednotenje)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Povzetka ni. Povzetek se ne nanaša na razlago, ampak npr. na zunanje dogajanje v odlomku (ponovljen je začetni povzetek).	
2	Povzetek se nanaša na razlago.	Prepir med materjo in očetom torej ne pokaže samo različnih mnenj o sinovi odločitvi, ampak tudi medsebojno nestrpnost. Dokazuje, da člani družine niso povezani, da si ne zaupajo in da drug do drugega niso iskreni.
(0 točk ali 2 točki, vmesnih točk ni.)		

Mnenje o načinu sporazumevanja med zakoncema (Sinteza in vrednotenje)

Točke	Merila	Primer
2	Mnenje ni izraženo.	
0	Mnenje je izraženo kot skopa trditev/ni povezano z odlomkom.	Najbolj me moti, da se pogovarjata o temah, ki se ju ne tičejo.
1	Mnenje je nejasno, ni razloženo.	To je tipičen prepir med zakoncema, ki sta nestrpna in naveličana skupnega življenja. Mislim, da zanj v bistvu ni kriva sinova odločitev. Lahko bi se pogovarjala bolj normalno.
2	Mnenje je jasno, razloženo.	Ne zdi se mi narobe, da imata različni mnenji o sinovem poklicu, nesprejemljivo pa je, da se o tem pogovarjata brez vsakega razumevanja in spoštovanja. Žena se posmehuje možu, do njega ima zaničljiv odnos, mož jo zmerja. Drug do drugega sta preveč žaljiva. Mislim, da to ni njun prvi brezobzirni spopad. Občutek imam, da se je medsebojna nestrpnost nabirala že več let, sinova odločitev pa je samo nova priložnost, da jo izrazita.

Presoja vpliva staršev na otrokovo izbiro poklica (Sinteza in vrednotenje)

Točke	Merila	Primer
2	Presoja ni izražena.	
0	Presoja je izražena kot skopa trditev/ni povezana z odlomkom.	Ko gre za izbiro poklica, starši ne smejo samo ukazovati in pričakovati. Do tega nimajo pravice.
1	Presoja je nejasna, ni razložena/nakazana je v primeru iz življenja.	Če se starši sploh ne zanimajo za otroke, jim tudi za njihov poklic ni mar. To je še slabše kot primer v tem odlomku. Prav tako pa je škodljivo, če jih silijo v poklic, ki jim ni všeč. Vsiljujejo jim cilje, do katerih sami niso prišli.
2	Presoja je jasna, razložena.	Mislim, da je najbolje, če starši tudi pri tej odločitvi vplivajo na otroka s svojim zgledom. Vedno so mi bile všeč družine, v katerih je poklic del njihove tradicije. Zdi se mi, da je otrokova poklicna izbira najlažja, če živi s starši, ki imajo svoje službeno delo radi in so zadovoljni z njim, poleg tega pa zanj navdušujejo tudi otroka. Prav je tudi, da mu pri izbiri svetujejo, narobe pa, če se odločajo namesto njega ali ga v določen poklic silijo zaradi boljšega družbenega in materialnega položaja. Otrok se mora o tem pomembnem delu življenja nazadnje odločiti sam, saj je z njim povezano osebno zadovoljstvo, ki ga ne more nič nadomestiti.

Utemeljitev presoje s primerom iz življenja (Predstavitev dejstev in stališč)

Točke	Merila	Primer
2	Naveden ni noben primer. Naveden je primer, ki ne utemeljuje presoje.	Starši otrokom pogosto vsiljujejo svoje poglede.
1	Primer je samo imenovan/nakazan.	Neka mati je zahtevala od hčere, da postane zdravnica. Vedno ji je govorila, da je to najpomembnejši poklic. Hči je sicer študirala medicino, dokončala pa je ni, ker je bil študij zanjo pretežak.
2	Primer je opisan.	Moj sorodnik ima gradbeno podjetje. Sina je prepričal, da se je vpisal v gradbeno šolo, da bi nadaljeval družinski posel, čeprav so ga zanimala popolnoma drugačna področja. Ta otrok je imel najraje glasbo in je že od zgodnjih let obiskoval glasbeno šolo z željo, da bi bil nekoč poklicni glasbenik. Na očetovo veselje je končal program višje gradbene usmeritve in se zaposlil v domačem podjetju, vendar ga delo ni veselilo, zato ga je slabo opravljal. Ne oče ne on nista bila zadovoljna in sta se pogosto prepirala. Sin si je poiskal drugo delo in zdaj z očetom sploh nima več stikov. Napačna, vsiljena izbira poklica je uničila njun odnos.

Členitev besedila (Predstavitev dejstev in stališč)

Točke	Merila
2	
0	Besedilo ni logično členjeno, ni koherentno.
1	Besedilo je logično členjeno, ni koherentno. Besedilo je koherentno, ni logično členjeno.
2	Besedilo je logično členjeno in koherentno.

Jezikovna pravilnost, slogovna ustreznost

Točke	Merila
2	Slovnična pravilnost
2	Pravopisna pravilnost
2	Slogovna ustreznost

Za vse velja:

Točke	Merila
0	Veliko raznovrstnih napak, ki se ponavljajo.
1	Več raznovrstnih napak, ki se v glavnem ne ponavljajo.
2	Le nekatere vrste napak, ki se praviloma ne ponavljajo.

Dodatna navodila:

- Če kandidat piše obe interpretaciji, ocenimo prvo.
- Če piše interpretacijo na konceptni list, pri vrednotenju ne odbijemo točk.
- Če napiše manj kot 400 besed, lahko pri zgradbi doseže največ eno točko; če napiše manj kot 200 besed, lahko pri JPSU doseže največ tri točke.

2. Samostojna interpretacija: Polona Glavan, Gverilci (odlomek)

Primeri v moderiranem točkovniku so ilustrativni – v kandidatovi interpretaciji ocenimo kot ustrezne vse zapise, ki navedenim primerom ustrezajo po taksonomski stopnji zahtevnosti.

Opredelitev odlomka glede na književno zvrst (Znanje in razumevanje)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Ni opredelitive. Opredelitev je napačna.	Odlomek je iz romana.
1	Zvrst je poimenovana.	Odlomek pripoveduje o pogovoru dveh oseb.
2	Zvrst je poimenovana, navedena je tudi značilnost zvrsti v odlomku.	Odlomek je epsko-dramatski. V pripovedi je veliko govora oseb.

Povzetek odlomka (Znanje in razumevanje)

Točke	Merila	Primer
4		
0	Ni povzetka, ni obnove.	
1	Obnova odlomka z vsebinsko napako.	
2	Obnova odlomka brez vsebinske napake. Povzetek odlomka z vsebinsko napako.	Pero govori z Erikom in mu svetuje, naj zapusti nasilno mamo. Erik mu to zelo zameri in mamo zagovarja. Pove, da bo ostal pri njej.
3	V povzetek niso vključeni vsi glavni motivi odlomka.	Pero pričrjuje Erika, naj odide od doma, ker mama ne skrbi zanj in je do njega nasilna. Priporoča mu drugo, bolj urejeno družino in omeni, da se je o tem pogovarjal tudi s socialno delavko.
4	Povzetek odlomka brez vsebinske napake.	Polona Glavan v tem delu Gverilcev piše o Erikovem pogovoru s prijateljem. Pero Eriku predlaga, da bi odšel v kakšno družino, ki bi bolj skrbelo zanj in ne bi bila nasilna, kot je njegova mama. Erik ga najprej ne razume, po nadaljnem prepričevanju pa mu jasno pove, da tega ne namerava storiti.

Prepoznavna – izbira problema/prvine (Razčlemba in razlaga)

Točke	Merila	Primer
3	Problem ni izbran. Literarna prvina ni izbrana.	
0	Izbran je problem, ki je v odlomku samo nakazan. Izbrana je prvina, ki ni bistveno povezana z osrednjo prvino.	samokritičnost
1	Izbran je problem, ki je smiselno povezan z osrednjim problemom. Izbrana je prvina, ki je smiselno povezana z osrednjo prvino.	alkoholizem / navezanost na mater
2	Izbran je osrednji problem odlomka. Izbrana je osrednja prvina odlomka. (Upoštevamo tudi poimenovanje v naslovu. Problem, izbran za ta vzorec samostojne interpretacije, je natisnjen krepko.)	nasilje v družini / sprejemanje nasilja

Razlaga izbranega problema/izbrane prvine (Razčlemba in razlaga)

Točke	Merila	Primer
3	Razlage ni. Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.	To nasilje se dogaja, ker mati ne mara svojega sina.
0	Razlaga je skopa/površna/hejasna.	Mati tepe sina, ker ima težave, ki jih ne more rešiti. Sin to razume, zato bo ostal pri njej.
1	Parafraziran je ustrezen del odlomka.	Pero Eriku reče, naj odide od doma, ker mama ne skrbi dobro zanj. Preveč pije in ga tudi tepe. Erik mu odgovori, da je žalostna in da ga udari, kadar si zasluži.
2	Razlaga je jasna, natančna.	V tem kratkem odlomku se nekajkrat ponovijo besede »stran od mame«. S tem je poudarjeno, kaj naj bi storil Erik. Vendar on predlagane rešitve ne sprejme. Noče drugam, ker razume in sprejema materino nasilje. Udarce si razlaga kot posledico pijanosti, materino pitje pa opravičuje z njeno žalostjo. Poleg tega meni, da si udarce včasih zasluži.

Utemeljitev razlage z opisanim ali s citiranim primerom iz odlomka (Predstavitev dejstev in stališč)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Primer ni opisan. Citata ni. Citati ni smiselno povezan z razlago.	»Med prsti drži čik, ampak pepela sploh ni več, samo še filter.« »Tvoja mama ne skrbi dobro zate.«
1	Opisani primer/citat ni natančno v skladu z razlago, a je smiselno povezan z njo. (Opisani primer se ne upošteva, če je v razlagi že parafraziran ustrezen del odlomka.)	»Žalostna je,« rečem. / »Nočem stran od mame.«
2	Opisani primer/citat je natančno v skladu z razlago. (Opisani primer se ne upošteva, če je v razlagi že parafraziran ustrezen del odlomka.)	

Povzetek ugotovitev (Sinteza in vrednotenje)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Povzetka ni. Povzetek se ne nanaša na razlago, ampak npr. na zunanje dogajanje v odlomku (ponovljen je začetni povzetek).	
2	Povzetek se nanaša na razlago.	Problem torej ni samo nasilje, ampak tudi njegovo sprejemanje. Občutek za materino žalost, sočutje do nje, namreč sinu preprečuje, da bi sprejel ponujeno rešitev.
(0 točk ali 2 točki, vmesnih točk ni.)		

Mnenje o problemu/prvini v odlomku (Sinteza in vrednotenje)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Mnenje ni izraženo. Mnenje je izraženo kot skopa trditev/ni povezano z odlomkom.	Menim, da se Pero in socialna delavka nista dovolj potrudila za Erika.
1	Mnenje je nejasno, ni razloženo.	Materino nasilje nad otrokom je nedopustno. Njegovo vztrajanje doma ni smiselno, ker se mati ne bo spremenila. Mogoče bi ji moral svetovati zdravljenje.

2	Mnenje je jasno, razloženo.	Njegov odnos do mame lahko le delno razumem. To, da sin sočustvuje z njo, se mi zdi njegova dobra lastnost; možno je, da mu jo je privzgojila prav mati. Hkrati pa menim, da bi moral poskrbeti tudi zase in vsaj poskusiti s tem, kar mu predlaga prijatelj. Mogoče bi se mati zamislila in spremenila, ko bi spoznala, da je zaradi svojega vdajanja žalosti in pijači, ki povzročata njeno nasilnost, izgubila otroka. Dvomim, da bi Erik ostal in sočustvoval z njo, če ne bi poznal tudi njenih dobrih strani.
---	-----------------------------	---

Mnenje o problemu/prvini na splošno (Sinteza in vrednotenje)

Točke	Merila	Primer
2	Mnenje ni izraženo. Mnenje je izraženo kot skopa trditev/ni povezano z odlomkom.	Za nasilje bi morali uvesti najstrožje kazni.
1	Mnenje je nejasno, ni razloženo/nakazano je v primeru iz življenja.	Če se nasilje v družini vrača z nasiljem, je to začaran krog, ki ga morajo prekiniti drugi. Starši bi se morali zavedati, da s pretepanjem otrok ne bodo rešili svojih problemov. To velja tudi takrat, ko jim probleme povzročajo otroci.
2	Mnenje je jasno, razloženo.	Nikoli ne bom razumel, da se lahko pretepa ali drugače zlorabljajo družinski člani, ljudje, ki naj bi si bili najbližji. Še bolj se čudim temu, da žrtve nasilje trpijo, ker se jim nasilneži smilijo, ali da celo iščejo vzroke za njihovo ravnanje pri sebi. Mislim pa tudi, da je v izjemnih primerih taka »rešitev« boljša kot vračanje nasilja z nasiljem. Možno je, da se prav zaradi razumevanja in sočutja razmere v družinah izboljšajo.

Utemeljitev mnenja s primerom iz lastnih izkušenj ali iz kakega drugega književnega besedila (Predstavitve dejstev in stališč)

Točke	Merila	Primer
2	Naveden ni noben primer. Naveden je primer, ki ne utemeljuje mnenja.	Babica mi je pripovedovala, da je bilo pretepanje nekoč v šoli čisto običajno.
1	Primer je samo imenovan/nakazan.	Starši tepejo otroke, da bi jih kaznovali, pa tudi iz drugih razlogov. Nekateri so podobni materi v tem odlomku. Otroci pa niso tako razumevali kot Erik. Večji celo udarjajo nazaj.
2	Primer je opisan.	Poznam družino, v kateri je oče, kadar je bil pijan, pretepal ženo in otroke. Ko so otroci odrasli, so se vsi odselili daleč stran in ga nočejo niti videti več. Tudi materi zamerijo, da ga je vedno zagovarjala. Njim in drugim ljudem, ki so vedeli, kaj se dogaja, je govorila, da je revež. Trčila je, da pije, ker je to med njegovimi sorodniki dedno in ker ima tako zahtevno delo, da se mora po njem sprostiti. Vedno je poudarila, da je takrat, ko je trezen, čudovit človek. Z njim je torej ostala zaradi razumevanja in sočutja. Ta možki je po upokojitvi res nehal piti in s tem se je končala tudi njegova agresivnost. Videti je, da se z ženo zdaj zelo razumeva, a otrok še vedno ni blizu.

Členitev besedila (Predstavitev dejstev in stališč)

Točke	Merila
2	
0	Besedilo ni logično členjeno, ni koherentno.
1	Besedilo je logično členjeno, ni koherentno. Besedilo je koherentno, ni logično členjeno.
2	Besedilo je logično členjeno in koherentno.

Jezikovna pravilnost, slogovna ustreznost

Točke	Merila
2	Slovnična pravilnost
2	Pravopisna pravilnost
2	Slogovna ustreznost

Za vse velja:

Točke	Merila
0	Veliko raznovrstnih napak, ki se ponavljajo.
1	Več raznovrstnih napak, ki se v glavnem ne ponavljajo.
2	Le nekatere vrste napak, ki se praviloma ne ponavljajo.

Dodatna navodila:

- Če kandidat piše obe interpretaciji, ocenimo prvo.
- Če piše interpretacijo na konceptni list, pri vrednotenju ne odbijemo točk.
- Če napiše manj kot 400 besed, lahko pri zgradbi doseže največ eno točko; če napiše manj kot 200 besed, lahko pri JPSU doseže največ tri točke.
- Za izviren naslov samostojne interpretacije prištejemo skupnemu seštevku točk eno točko do največjega možnega števila (30).